

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Заманауи технологияларды балабақшада қолдану

ЖАРИЯЛАНДЫ 05.02.2026	ТІРЕК СӨЗДЕР bilimger, Ақпараттық қауіпсіздік, ата-анамен серіктестік, балабақша, заманауи технологиялар, интерактивті оқыту, медиасауаттылық, цифрлық ресурс	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/186988/
--------------------------	--	--

Дуйсенбинова Кымбат Салимжановна

Алматы қаласы, Бостандық ауданы,

«№77 бөбекжай-балабақшасы»

Балабақша тәрбиешісі

Аннотация

Бұл мақала балабақшада заманауи технологияларды саналы қолдану жолдарын түсіндіреді. Сізге цифрлық құралдарды ойын, тіл дамыту және зерттеу әрекетімен үйлестіру тәсілдері беріледі. Интерактивті тақта, планшет, проектор және дыбыс жазу құрылғысы арқылы қызығушылық артады. Экран уақыты, деректер құпиялығы және ақпараттық қауіпсіздік талаптары нақты көрсетіледі. Мәтін сізге жоспарлау, ата-анамен байланыс және нәтижені бағалау бойынша алгоритм ұсынады. Ұсыныстар инклюзивті топта да қолдануға ыңғайлы, себебі тапсырма бейімделеді.

Кілт сөздер

балабақша, заманауи технологиялар, цифрлық ресурс, интерактивті оқыту, медиасауаттылық, ақпараттық қауіпсіздік, ата-анамен серіктестік.

Кіріспе

Баланың еркін ойыны мектепке дейінгі кезеңнің өзегі болып қалады. Технология сол ойынды алмастырмай, оның мазмұнын байытуы тиіс. Сіз көрнекілікті күшейтесіз, дыбысты дәл жеткізесіз, тәжірибені қауіпсіз ұйымдастырасыз. Балаға жылы қарым-қатынас пен тірі диалог әрдайым бірінші тұрады. Тиімді енгізу үшін мақсат, уақыт, мазмұн және қауіпсіздік бір жүйеге бірігеді. Сізге құралды таңдаудың өлшемдері керек, әйтпесе уақыт пен назар жоғалады. Осы мақала сол өлшемдерді күн тәртібіне

кіріктіруге көмектеседі.

ЦИФРЛЫҚ ОРТАҒА СҮЙЕНГЕН ОҚУ ҮДЕРІСІН ЖОСПАРЛАУ

Технологияны енгізу шешімі нақты дағдыға қызмет етуі керек. Сіз алдымен қандай нәтижеге жететінізді қысқа түрде белгілейсіз. Кейін сіз сол нәтижеге сай электронды материал таңдайсыз. Мысалы, дыбыс жазу баланың сөйлеуін тыңдап түзетуге көмектеседі. Қысқа бейне тәжірибені түсінуді жылдамдатады, ал иллюстрация сөзді бекітеді. Әр құралды жас ерекшелігіне сәйкестендірсеңіз, бала шаршамайды және қызығушылық сақталады.

Жоспар жасағанда экран уақыты шектеулі болуы тиіс, ал ауысым алдын ала ойластырылуы қажет. Сіз цифрлық әрекетті қозғалыс, құрастыру және рөлдік ойынмен алмастырып отырасыз. Бір тапсырма 3–7 минуттан аспаса, балаларда назар жоғалмайды. Топтық талқылау міндетті, өйткені тіл қарым-қатынаста жылдам дамиды. Құрал орналасуы қауіпсіз болуы керек, сымдар жасырылғаны дұрыс. Сіз материалды алдын ала жүктесеңіз, сабақта уақыт үнемделеді.

Цифрлық контентті таңдағанда сіз сапа критерийіне сүйенесіз әрқашан. Материал қазақ тіліндегі таза дыбыспен жазылуы керек міндетті. Кадр ауысуы баяу болса, қабылдау сізге де жеңілдейді. Тапсырмада бір ғана дағды тексерілсін, қалғаны назарды бөледі. Көрсетілген үлгі балаға жауапты өзі табуға мүмкіндік беруі тиіс. Сіз резерв ретінде қағаз нұсқаны және табиғи материалды дайындап қоясыз. Осындай чек-парақ сізге әр сабақта бірдей сапаны ұстатады.

ИНТЕРАКТИВТІ ҚҰРЫЛҒЫЛАР АРҚЫЛЫ КӨПАРНАЛЫ ҚАБЫЛДАУДЫ ҚОЛДАУ

Интерактивті тақта мен проектор топтағы бірлескен жұмысты күшейтеді. Сіз бір суретті ортаға шығарып, әр баланың пікірін тыңдайсыз. Бала экранға жақындап, қимыл арқылы жауап бергенде сенімділігі өседі. Дыбыстық жазбалар қосылса, тыңдау дағдысы және сөздік қор қатар дамиды. Қысқа аудио балаларға жаңылтпашты дұрыс айтуға мүмкіндік береді. Камера немесе планшет баланың әрекетін тіркеп, кейін талдауға жағдай жасайды.

Тапсырма мазмұны қарапайым болғаны дұрыс, ал көрнекілік мақсатқа бағынуы керек. Топтық белсенділікке арналған үлгілер төмендегідей болуы мүмкін:

- «Дыбысты тап» ойынында сіз дыбысты қосасыз, бала сәйкес суретті таңдайды.
- «Қимылды қайтала» жаттығуында экрандағы қозғалысты бірге орындайсыз,

тыныс реттеледі.

- «Сурет құрастыр» тапсырмасында бөліктерді реттеп, тұтас бейнені қолмен жылжытасыз.
 - «Әңгіме жалға» әдісінде кадрларды көріп, қысқа сөйлемдермен оқиға құрастырасыз.
 - «Салыстыр да таңда» ойынында екі нұсқаны талдап, дәлелмен шешім айтасыз.
- Осы форматтар балаға тыңдау, айту және әрекет ету арналарын біріктіреді.

Цифрлық тапсырмадан кейін сіз міндетті түрде қолмен әрекетке өтесіз. Экранда көрген пішінді бала пластилиннен жасап, кейін атауын айтады. Естіген әуенге сәйкес қимыл ойлап тауып, оны топқа көрсетеді. Бұл ауысым сезім мүшелерін теңестіреді және шаршауды айқын азайтады. Сіз жұппен жұмыс ұйымдастырсаңыз, балалар бірін-бірі тыңдай бастайды. Қажет болса, тапсырманы жеңілдетіп, қосымша белгі беріп қолдайсыз. Осылайша технология дифференциацияға қызмет етіп, табыс сезімін күшейтеді.

ҚОРҒАЛҒАН ЧАТ АРҚЫЛЫ АТА-АНАМЕН СЕРІКТЕСТІК ОРНАТУ

Ата-анамен жүйелі байланыс орнаса, сіздің педагогикалық ықпалыңыз күшейеді. Қорғалған чат арқылы күн тәртібі туралы нақты ақпарат беруге болады. Сіз ұзақ есеп жазбайсыз, қысқа бақылауды жеткізесіз және әрекет ұсынасыз. Фото немесе шағын бейне баланың жетістігін көрсетеді, бірақ келісім міндетті. Сіз түсірілім мен жариялауға алдын ала рұқсат аласыз. Ортақ чатта жеке деректерді, мекенжайды немесе құжатты орналастырмайсыз.

Цифрлық портфолио баланың прогресін дәл көрсетеді және дауды азайтады. Сіз сөйлеу үлгілерін, қолөнер жұмысын және бақылау парағын бір жерде сақтайсыз. Ата-ана ай сайынғы өзгерісті көргенде, қолдау нақты болады. Үй тапсырмасы қысқа болғаны тиімді, өйткені бала тез шаршайды. Мысалы, үйде бірге екі заттың түсін салыстыру жеткілікті. Сіз ата-анаға «қосымшаны аш» демейсіз, «бірге сөйлес» деп бағыттайсыз.

Сіз байланыс арнасын таңдағанда уақыт тәртібін де алдын ала белгілейсіз. Хабарламаны кешкі уақытта жібермей, жұмыс сағатында жіберген дұрыс. Ата-ана сұрақ қойса, нақты мерзімде жауап беруге өзіңіз уәде етіңіз. Даулы тақырыпты чатта созбай, жеке кездесуде талқылаған жөн. Құпиялылық үшін файлды жеке жіберіп, топқа ешқашан салмаңыз. Мұндай ереже сіздің кәсіби шекараңызды қорғайды және сенім тудырады.

ЦИФРЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІК, ЭТИКА ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚТЫ САҚТАУ

Қауіпсіздік үшін сіз қолданатын контент алдын ала тексерілуі қажет. Бейне жарнамасыз, үрейлі көрініссіз және агрессиясыз болғаны жөн. Интернетке шығу міндетті емес, офлайн материалдар жиі жеткілікті. Құрылғыға құпиясөз қойып, қажетсіз қолданбаны бірден шектеген дұрыс. Баланың назарын қорғау үшін барлық хабарламаларды алдын ала өшіріңіз. Экран жарығын жұмсартып, дыбыс деңгейін әрқашан орташа ұстаңыз. Құрылғыны күн сайын сүртіп, жұқпа қаупін сіз азайтасыз.

Денсаулықты сақтау үшін қимыл мен тыныс жаттығулары міндетті түрде қосылады. Сіз экранға дейінгі арақашықтықты қадағалайсыз және отырысты түзетесіз. Ұзақ қараған кезде көз шаршайды, сондықтан қысқа үзіліс керек. Баламен бірге «көзге демалыс» ойынын әр сабақта өткізу пайдалы. Этикалық орта қалыптастыру үшін ортақ ережені бірге құрастырыңыз:

- Экранға тым жақын отырмаңыз, көзге және мойынға салмақ түспесін.
- Уақыт аяқталса, құрылғыны бірге өшіріңіз, қарсылықты жұмсақ тоқтатыңыз.
- Бөгде батырманы баспаңыз, жаңа терезе ашылса, ересекке айтыңыз.
- Біреуді мазақтау болса, сөзді тоқтатып, сезімді дұрыс атаңыз.

Бұл қағида балаға өзін басқаруды және қауіпсіз әрекетті үйретеді.

НӘТИЖЕНІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ТӘРБИЕШІНІҢ КӘСІБИ ДАМУЫ

Технология пайдалы болғанын байқау үшін өлшем қажет, ал өлшем қарапайым болуы мүмкін. Сіз тестпен шектелмей, бақылау мен сөйлесуді қатар қолданасыз. Бала жаңа сөзді қолдана ма, нұсқауды түсіне ме, топта тыңдай ма, соны белгілейсіз. Апталық жазба қысқа болса да, жүйелілік сіз үшін маңызды. Дыбыс жазбалары әр аптада сөйлеу динамикасын нақты көрсетеді. Құрастырған жұмыс немесе суретте ойлау өзгерісі айқын байқалады. Дерек сіздің тәжірибеңізді жоққа шығармайды, оны керісінше дәлелдейді.

Кәсіби өсу үшін сіз бір уақытта көп құралға жүгірмейсіз, бір бағытты таңдаған дұрыс. Апта соңында қысқа рефлексия жасап, тиімді әдісті белгілейсіз. Қай тапсырма қызықтырды, қайсысы шаршатты, соны жазып қойыңыз. Біліктілікті арттыру курстары мен әдістемелік қауымдастықтар да қолдау береді. Сіз әріптеспен ортақ банк құрасаңыз, материал тез жинақталады. Ең бастысы, технология педагогикаға бағынғанда ғана нәтиже тұрақтанады.

Қорытынды

Заманауи технологиялар балабақшада мақсатты қолданылса, оқу сапасы күшейеді. Сандық құрал ойынға мазмұн қосады және қызығушылықты сақтайды. Интерактивті құрылғылар тіл, таным және қимыл әрекетін біріктіреді. Мобильді байланыс ата-анамен серіктестікті нығайтады әрі түсінбеушілікті азайтады. Қауіпсіздік пен этика талаптары сақталса, тәуекел елеулі төмендейді. Нәтижені жүйелі бағалау сізге әдісті түзетуге және жоспарды нақтылауға көмектеседі. Сіз технологияны тәрбиелік мақсатқа бағындырсаңыз, бала өзін еркін сезінеді. Сіз дерекке сүйенсеңіз, топтағы даму қарқыны айқынырақ көрінеді.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрі. «Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» (мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту стандарты бар). <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031>
2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрі. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы». <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200030183>
3. ҚР Оқу-ағарту министрлігі, «Балаларды ерте дамыту институты» РММ. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасын іске асыруға арналған нұсқаулық» (қазақ тілінде). https://irrd.kz/sites/irrd.kz/uploads/docs/2022/12/rukovodstvo_kz_131222.pdf
4. Бузаубакова К.Д., Беделбаева А.Е. «Цифрлы білім беру ортасындағы педагогтің қызметі» оқулығы. Тараз, 2023. <https://edu-collaboration.kz/images/document/digital-bilim-ped.pdf>
5. «Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің кәсіби құзыреттілігін жетілдіру» (оқу-әдістемелік материал). <https://crmno.kz/wp-content/uploads/2024/04/%D0%9C%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%BA%D0%B5-%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%96-%D2%B1%D0%B9%D1%8B%D0%BC%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%8B-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BD%D1%96%D2%A3-%D0%BA%D3%99%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%B8-%D2%9B%D2%B1%D0%B7%D1%8B%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%82%D1%96%D0%BB%D1%96%D0%B3%D1%96%D0%BD-%D0%B6%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%BB%D0%B4%D1%96%D1%80%D1%83.pdf>
6. ҚР Оқу-ағарту министрлігі, «Балаларды ерте дамыту институты» РММ.

«Цифрлық қоғамда балалардың дағдылары мен сөйлеу тілін дамыту» бойынша ұсынымдар. <https://irrd.kz/sites/irrd.kz/uploads/docs/2025/12/1653k.pdf>

7. «CO-INNOVATION CENTER» ЖШС. «Мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқытуда тәрбиешілердің кәсіби құзіреттілік деңгейін қалыптастыру» біліктілікті арттыру бағдарламасы. Астана, 2025.

<https://co-innovation.com.kz/wordpress/wp-content/uploads/2025/07/kaz-do.pdf>

8. ҚР электрондық үкіметі (eGov.kz). «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» ақпараттық бөлімі (қазақша). https://egov.kz/cms/kk/articles/pre_school/preschool

9. National Association for the Education of Young Children (NAEYC) & Fred Rogers Center. *Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth Through Age 8 (Position Statement)*, 2012.

https://www.naeyc.org/files/naeyc/file/positions/ps_technology_web2.pdf

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.